

ОТЗЫВ

зарубежного научного консультанта на диссертационную работу Рахметовой Асель Мурзагельдиновны на тему: «Структурная организация почки в условиях опухолевого роста и коррекция карбонатом лития», представленную на получение академической степени доктора философии PhD по специальности «6D060700 – Биология»

Актуальность исследования Рахметовой Асель Мурзагельдиновны определяется неуклонным ростом числа злокачественных заболеваний. Почки играют важную гомеостатическую роль, выполняя в организме множество функций. Они являются основным органом выделения, обладающим высоким кровотоком, что делает их чувствительными к метаболическим нарушениям. Имеются данные, что развивающаяся опухоль приводит к накоплению в крови токсичных продуктов обмена. Чрезвычайно важным является сохранение гомеостаза почек в условиях злокачественного роста.

В последнее время появляются данные о противоопухолевых и регенераторных эффектах лития. Однако опасения его использования связаны с нефротоксическим действием и узким терапевтическим окном применения. В то же время имеются данные о протективном действии на почки низких доз лития в условиях патологии. Поэтому целью своей работы Рахметова А. М. поставила – выявить структурные изменения в почке в условиях отдаленного опухолевого роста и использования карбоната лития.

Обоснованность представленных в диссертационной работе научных положений и выводов основывается, прежде всего, на корректно поставленных задачах исследования, использовании адекватной модели опухолевого роста и сроками анализа биологического материала. Использованные методы исследования и статистической обработки данных корректны, адекватны поставленным задачам и современны. Автором дана характеристика структурной организации почки в динамике опухолевого роста и введения карбоната лития. Показано, что введение карбоната лития животным с периферическим опухолевым ростом, через активацию аутофагии оказывает протективное действие на ультраструктурную организацию компонентов нефрона почки.

Полученные данные качественно проиллюстрированы микрофотографиями и таблицами, детально и грамотно обсуждены с привлечением современных литературных данных. Обоснованность научных положений и заключений основывается на согласованности данных эксперимента и научных выводов.

Диссертационная работа состоит из введения, обзора литературы, характеристики материала и методов исследования, результатов собственных исследований и их обсуждения, заключения и списка литературы. Достоверность полученных результатов не

2

вызывает сомнений. В своей работе Рахметова Асель Мурзагельдиновна использовала современный методологический подход к планированию и выполнению исследований. Работа проведена на достаточном количестве экспериментальных животных. Продумано сформированы группы сравнения. Диссертантом получены новые сведения о влиянии периферического опухолевого роста на компоненты почечного фильтра и эпителиоциты проксимальных канальцев почки. Рахметовой А. М. убедительно показано, что введение карбоната лития оказывало протективное действие на все структурные компоненты почки.

Материалы исследования широко апробированы на научных конференциях и конгрессах международного уровня. Результаты выполненной работы отражены в 16 научных публикациях, из них 3 статьи в журналах, рекомендованных ККСОН МОН РК; 3 статьи в международных научных изданиях, имеющий ненулевой импакт-фактор по информационной базе данных Scopus, Web of Science; 7 статей в материалах международных конференций, из которых – 6 зарубежных, 3 акта внедрения в учебный процесс и в производство.

Таким образом, по актуальности, методическому уровню, теоретической и практической значимости диссертационная работа Рахметовой Асель Мурзагельдиновны является законченной научно-квалификационной работой и соответствует всем современным требованиям, предъявляемым к диссертациям философии PhD, а её автор заслуживает присуждение степени доктора философии PhD по специальности «6D060700 - Биология».

Зарубежный научный консультант,
доктор биологических наук, профессор,
заведующая лабораторией ультраструктурных
исследований НИИКЭЛ-филиала ИЦиГ СО РАН,
Новосибирск, Россия

БМ -

Н. П. Бгатова

Личная подпись	Бгатовой Н.П.
Начальник отдела кадров:	Н.С. Борисова
	20__ г.

Торайғыров университеті, «Биология және экология» кафедрасының докторанты Асель Мурзагельдиновна Рахметованың 6D060700 – Биология мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алуға ұсынылған «Қашықтағы ісіктің өсуі жағдайындағы бүйректің құрылымдық өзгерістері және литий карбонатымен түзету» тақырыбына жазылған диссертациясына

ПІКІР

Асель Мурзагельдиновна Рахметованың зерттеуінің өзектілігі қатерлі аурулар санының тұрақты өсуімен анықталады. Бүйрек организмде көптеген функцияларды орындай отырып, маңызды гомеостатикалық рөл атқарады. Олар жоғары қан ағымы бар секрецияның негізгі органы болып табылады, бұл оларды метаболикалық бұзылуларға сезімтал етеді. Дамып келе жатқан ісік қандағы улы метаболикалық өнімдердің жиналуына әкелетіні туралы дәлелдер бар. Қатерлі ісік өсуі жағдайында бүйрек гомеостазының сақталуы өте маңызды.

Соңғы кездері литийдің ісікке қарсы және регенеративті әсерлері туралы мәліметтер пайда болды. Алайда, оны қолданудан қорқынышы бар нефротоксикалық әсерге және қолданудың тар терапиялық қолданысына байланысты. Сонымен қатар, патология жағдайында бүйрекке литийдің төмен дозаларының протективті әсері туралы мәліметтер бар. Сондықтан А. М. Рахметова өз жұмысының мақсаты – қашықтағы ісіктің өсуі мен литий карбонатын пайдалану жағдайында бүйректегі құрылымдық өзгерістерді анықтау болып табылды.

Диссертацияда ұсынылған ғылыми ережелер мен тұжырымдардың негізділігі, ең алдымен, зерттеудің дұрыс қойылған міндеттеріне, ісік өсуінің барабар моделін қолдануға және биологиялық материалды талдау мерзімдеріне негізделген. Деректерді зерттеу мен статистикалық өңдеудің қолданылған әдістері дұрыс, қойылған міндеттерге сәйкес және заманауи. Автор ісіктің өсу динамикасындағы бүйректің құрылымдық ұйымдастырылуына және литий карбонатын енгізуге сипаттама берді. Аутофагияны белсендіру арқылы перифериялық ісік өсуі бар жануарларға литий карбонатын енгізу бүйрек нефронының компоненттерін ультрақұрылымдық ұйымдастыруға қарсы әсер ететіні көрсетілген.

Алынған мәліметтер микросуреттермен және кестелермен сапалы суреттелген, заманауи әдеби деректерді тарта отырып, нақтылы және сауатты талқыланды. Ғылыми ережелер мен тұжырымдардың негізділігі эксперимент деректері мен ғылыми тұжырымдардың дәйектілігіне негізделген.

Диссертациялық жұмыс кіріспеден, әдебиеттерге шолудан, зерттеу материалы мен әдістерінің сипаттамасынан, өз зерттеулерінің нәтижелерінен және оларды талқылаудан, қорытындыдан және әдебиеттер тізімінен, қосымша мәліметтерден тұрады. Алынған нәтижелердің сенімділігіне күмән тудырмайды. Өз жұмысында Асель Мурзагельдиновна Рахметова зерттеулерді жоспарлау мен орындауға заманауи әдіснамалық тәсілді қолданды. Жұмыс

9

эксперименттік жануарлардың жеткілікті санына жүргізілді. Салыстыру топтары ойластырылған түрде құрылды. Диссертация қашықтағы ісіктің өсуінің бүйрек сүзгісінің компоненттеріне және бүйректің проксимальды түтікшелерінің эпителиоциттеріне әсері туралы жаңа мәліметтер алды. Рахметова А. М. литий карбонатын енгізуінде бүйректің барлық құрылымдық компоненттеріне протективті әсер ететіндігі сенімді түрде көрсетілген.

Зерттеу материалдары халықаралық деңгейдегі ғылыми конференциялар мен конгрестерде кеңінен сыналды. Орындалған жұмыстың нәтижелері 16 ғылыми жарияланымда көрсетілген, оның ішінде ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігі Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитетінің ұсынған журналдарда 3 мақала; Scopus, Web of Science ақпараттық дерекқоры бойынша нөлдік емес импакт-факторы бар халықаралық ғылыми басылымдарда 3 мақала; халықаралық конференция материалдарында 7 мақала, оның ішінде-6 шетелдік, 3 оқу ісінің процессіне және өндіріске енгізу актілері.

Осылайша, өзектілігі, әдістемелік деңгейі, теориялық және практикалық маңыздылығы бойынша Асель Мурзагельдиновна Рахметованың диссертациялық жұмысы аяқталған ғылыми – біліктілік жұмысы болып табылады және PhD философиясының диссертацияларына қойылатын барлық заманауи талаптарға сәйкес келеді, ал оның авторы «6D060700 – Биология» мамандығы бойынша PhD философия докторы дәрежесін беруге лайықты деп санаймын.

Шетелдік ғылыми кеңесші, биология ғылымдарының докторы, профессор, клиникалық және эксперименттік лимфология ғылыми-зерттеу институтының ультрақұрылымдық зерттеулер зертханасының меңгерушісі – РҒА СБ цитология және генетика институтының филиалы, Новосібір, Ресей Федерациясы

Н. П. Бгатова

Құжаттың орыс тілінен қазақ тіліне аударма-мәтіні менімен, аудармашы Машрапова Зауре Серикбайқызымен жасалған

Аудармашының аты-жөні *Машрапова Зауре Серикбайқызы*

Қолтаңба

Машра

Город Павлодар, Павлодарская область, Республика Казахстан

Девятое апреля две тысячи двадцать четвёртого года. Я, Касенова Гаухар Куандыковна, нотариус нотариального округа Павлодарской области, лицензия № 0000263 от 03 ноября 2005 года, выдана Комитетом по организации правовой помощи и оказанию юридических услуг населению Министерства Юстиции РК, свидетельствую подлинность подписи переводчика Машраповой Зауре Серикбайкызы. Личность переводчика установлена, дееспособность и полномочия проверены.

Зарегистрировано в реестре за № 658

Взыскано: ст. ст. 30, 30-1 Закона РК «О Нотариате»

Нотариус: / Касенова Г.К./

Нотариус:
Г.К. Касенова

(тіплен, нөмірленген)
листах (бер...

ES0902651170972253375L9560697

Нотариаттық іс-әрекеттің бірегей нөмірі / Уникальный номер нотариального действия